

فرهنگ حقوقی آکسفورد

Oxford Dictionary of Law

مقایسه با قوانین و مقررات داخلی
به همراه نمایه فارسی

ترجمه و تلخیص:
حمید هاشم‌بیکی

موسسه فرهنگی طرح نوین

www.tnovin.com

عنوان و نام پدیدآور	فرهنگ حقوقی آکسفورد: مقایسه با قوانین و مقررات داخلی به همراه نمایه فارسی/اویراستار الیزابت ا مارتین ترجمه و تلخیص حمید هاشم‌بیگی.
مشخصات نشر	تهران: طرح نوین اندیشه، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۰۴۸ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۱۳۱-۰۴-۹
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	A dictionary of law, 8 th ed., 2018.
موضوع	حقوق -- انگلستان -- واژه‌نامه‌ها
موضوع	Law -- Great Britain -- Dictionaries
موضوع	حقوق -- انگلستان -- اصطلاح‌ها و تعبیرها
موضوع	Law -- Great Britain -- Terminology
شناسه افزوده	مارتین، الیزابت ا.، ویراستار
شناسه افزوده	(Martin, E. A. (Elizabeth A
شناسه افزوده	هاشم‌بیگی، حمید، ۱۳۳۸ - مترجم
رده بندی گره	KD۳۱۳/ف۴ ۱۳۹۷
رده بندی دیو	۳۴۹/۴۱۰۳
شماره کتابشناسی ملی	۵۵۳۳۷۲۵

موزه فرهنگ طرح نوین اندیشه

انتشارات طرح نوین اندیشه

تهران. فلسطین شمالی، پایین تر از بلوار کشاورز، کوچه حمید جت دوست، پلاک ۲۹

۸۸۹۸۶۲۷۷ - ۸۸۹۸۶۲۷۸

www.tnovin.com

فرهنگ حقوقی آکسفورد: مقایسه با قوانین و مقررات داخلی به همراه نمایه فارسی

ترجمه و تلخیص: حمید هاشم‌بیگی

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

چاپ اول: ۱۳۹۸

طراح جلد: نیما معینیان

صفحه‌آرایی: هانیه حسن زاده

مدیر تولید: حمیدرضا خانی

حق چاپ محفوظ است

قیمت شومیز: ۱۴۰۰۰۰ ریال قیمت جلد سخت: ۱۵۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۳۱-۰۴-۹

ISBN: 978-622-6131-04-9

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
6	عنوان قوانین داخلی مورد مقایسه و مروف اختصاری آنها
7	مقدمه متون
13	مقدمه ناشر
15 - 903	فرهنگ، توضیحات و مقایسه ها
904	منابع حقوقی آنلاین
906 - 913	قوانین و مقررات مورد استناد در متن اصلی
914 - 920	قوانین و مقررات داخلی مورد مقایسه
922 - 1045	نمایه فارسی
1046	فهرست منابع و مافذ

مقدمه مترجم

در دهه‌های اخیر در غالب کشورهای دنیا تحقیقات وسیع و قابل ملاحظه‌ای پیرامون نظریه‌های مختلف فرهنگ‌نویسی تخصصی و انواع کاربران و نیازهای خاص آنان به اینگونه فرهنگ‌ها به عمل آمده است. همچنین پژوهش‌های کاربردی زیادی به منظور جمع‌آوری اطلاعات لازم از کاربران مختلف و نیز طراحی این نوع از فرهنگ‌نامه‌ها بر اساس تئوری‌های کاربردی فرهنگ‌نویسی انجام شده است. با این حال باید پذیرفت که بسیاری از فرهنگ‌های تخصصی موجود، هنوز هم بر پایه روش‌های سنتی تهیه می‌گردد. اینکه کارشناسان هر رشته، مدت زمان قابل ملاحظه‌ای را صرف استفاده از فرهنگ‌های لغت و دیگر کتب مرجع ویژه رشته خود می‌کنند، غیر قابل انکاری است ولی در این واقعیت که به اندازه صرف وقت به عمل آمده به نتایج دلخواه خود نمی‌رسند، نیز نمی‌توان تردید نمود. به همین دلیل، منابع واژه‌شناختی برای کارشناسان هر رشته از اهمیت اساسی برخوردار است و آنان بایستی تا حد امکان به منظور خود از مراجعه به این نوع منابع دست یابند. اصطلاح‌نویسی (terminography) یا همان نگارش و جمع‌آوری واژگان و اصطلاحات رشته خاصی از علوم را باید فرهنگ‌نویسی (lexicography) که جمع‌آوری و تهیه واژگان عمومی است متمایز ساخت. سیستم معنایی علوم بسیار پیچیده و نظام‌مندتر از محیط عمومی مطالعات بوده و درست به همین دلیل است که امروزه گروه‌های هدف فرهنگ‌های واژگان تخصصی، تعیین‌کننده ساختار و محتوای آن‌ها است. تعریف اصطلاحات فنی، دارای اهمیت ابقا است چرا که دربردارنده توضیح و شرح لغات و اصطلاحات بوده و به استانداردسازی و برابری واژه در زبان علمی و تخصصی کمک می‌کند. مجموعه فرهنگ‌های تخصصی آکسفورد که کتاب حاضر یکی از آنها است، از محدود مجموعه‌هایی است که در زمینه‌های متعدد و مختلف علمی و کارشناسی در رشته‌های گوناگون (قریب به ۱۰۰ فرهنگ) از سوی یک ناشر تهیه و منتشر گردیده است. گردآورندگان کتاب حاضر در ارائه تعریف و مباحث فشرده‌ای از مهم‌ترین واژه‌ها و اصطلاحات حقوقی نظام کامن‌لا تا حد زیادی موفق بوده‌اند و استفاده‌کننده ایرانی با مراجعه به آن، علاوه بر یافتن معادل‌های لغات، اطلاعات مهمی از نظام حقوقی کشور انگلستان را نیز به دست می‌آورد.

نخستین ویراست کتاب، در سال ۱۹۸۳ با عنوان "واژه‌نامه فشرده حقوقی" چاپ رسید و سپس به عنوان "فرهنگ حقوقی آکسفورد" تغییر نام داد. مخاطب این کتاب، دانشجویان و محققان حقوق در تمامی مقاطع تحصیلی و گروه‌هایی مانند وکلا و مشاوران حقوقی است که نیازمند مرجعی قابل اعتماد در زمینه فعالیت حرفه‌ای خود می‌باشند. اما بخش‌هایی که اینجانب به این مجموعه افزوده‌ام را می‌توان به ۳ گروه تقسیم نمود:

الف: ارائه توضیحاتی در مورد بعضی از واژه‌ها و اصطلاحات. این توضیحات، بعضاً به واسطه فشرده بودن بیش از حد تعریف واژه در متن اصلی، بعضاً به منظور مقایسه آن با واژه‌ها و اصطلاحات مترادف، در برخی موارد برای ریشه‌یابی واژه و طرح موضوعات مرتبط در نظام حقوقی کامن‌لا که ممکن است برای خواننده ایرانی ناآشنا باشد و در موارد دیگر، برای دادن اطلاعات بیشتر در رابطه با اشخاص یا اماکن مورد اشاره در متن اصلی بوده است.

ب: مقایسه تعریف، شرح و قوانین مورد اشاره در بعضی از متون داخلی کشورمان. در این مورد، یادآوری این نکته ضروری است که این مقایسه و تطبیق، اولاً محدود به قوانین و آیین‌نامه‌ها بوده و حتی الامکان شامل بخشنامه‌ها، تصویب‌نامه‌ها و آراء وحدت رویه نشده است و ثانیاً به ذکر شماره

مواد و تبصره‌های قانون و آیین‌نامه‌ها بسته گردیده و از بحث تطبیقی صرف‌نظر شده است؛ امری که چنانچه توفیق نصیب گردد، شاید در ویراست‌های بعدی به این مجموعه اضافه شود. ضمناً در مواردی که در مدخل اصلی به مدخل دیگری ارجاع شده باشد، مقایسه احتمالی نیز در همان مدخل ارجاعی آمده است.

پ: ضمائم پایانی کتاب، از جمله نمایه واژه‌ها و اصطلاحات تخصصی فارسی که در ترجمه کتاب مورد استفاده قرار گرفته است، عنوان قوانین و مقررات کشور انگلستان و معاهدات و مقررات بین‌المللی که در متن اصلی به آنها اشاره شده است، و عنوان قوانین و مقررات داخلی مورد اشاره در مقایسه‌ها.

آوردن متن اصلی کتاب، سه علت عمده داشته است: در درجه نخست، دادن فرصت و امکان مقابله و مقایسه هر دو زبان به خواننده؛ تکنیکی که بدون شک می‌تواند به عنوان یکی از بهترین شیوه‌های یادگیری زبان اصلی و روش ترجمه، مورد استفاده قرار گیرد. نیاز به این امر به‌ویژه در مورد متون بریتانیایی به‌طور اعم، و متن حقوقی بریتانیایی به‌طور اخص که دارای پیچیدگی‌های خاص خود در مقایسه با متون حقوقی امریکایی و متن کشورهای نظام حقوق نوشته می‌باشد، احساس می‌گردد. به عنوان نمونه، تأسیس حقوقی اجبار در کشورهای نظام کامن‌لا و به‌ویژه در انگلستان، فوق‌العاده متنوع‌تر و پیچیده‌تر از اینگونه قراردادهای دیگر کشورهاست. به نحوی که دشواری معادل‌یابی برای هر یک از این ده‌ها گونه عقد اجاره، حتی برای گردآوردن فرهنگ‌های حقوقی نیز به‌خوبی پیدا است. ارائه شمار زیادی از معادل‌های مختلف برای هر یک از این نوع اجاره‌ها و یا واژه‌های بسیار دیگری که برای آنها تعداد زیادی معادل ارائه شده است، استفاده کنندگان از این فرهنگ را به یاد پزشک‌انی می‌اندازد که در نسخه شفا بخش خود لیستی از داروهای مختلف را به امپراتور یک کشور ارائه می‌کنند. طبعاً این ایراد، فارغ از مواردی است که برای یک واژه یا اصطلاح، عملاً معادل‌های مختلفی در زبان فارسی وجود دارد؛ امری که در مجموعه حاضر نیز کمابیش به چشم می‌خورد. دومین علت آوردن متن اصلی، تلخیص آن توسط اینجانب است که در صورت عدم ارائه متن خلاصه شده، کار مقایسه ترجمه با متن کانس ویراست نهم را برای مقابله‌کننده لااقل بسیار دشوار و وقت‌گیر می‌کرد. و بالاخره سومین دلیل تغییرات غیر قابل اجتنابی است که چاپ‌های آتی این کتاب قطعاً به دنبال دارد و مقابله این ترجمه را با آنها تقریباً غیر ممکن خواهد ساخت.

یکی از مهم‌ترین نکات در مبحث یادگیری واژگان تخصصی، بررسی تفاوت لغات مترادف در یک زبان است. بر اساس یکی از نظریه‌های زبان‌شناختی، واژه‌ها که در یک زبان از آنها تحت عنوان معادل (synonyms) نام برده می‌شود، در واقع و دقیقاً با هم مترادف نبوده و تفاوت‌هایی ولو اندک با یکدیگر دارند. به عنوان نمونه در زبان عربی، واژه‌های اجبار و اکراه ظاهراً به عنوان دو لغت هم‌معنی شناخته می‌شوند در حالی که در بحث‌های تفصیلی، تفاوت آنها در اینکه اولی اجبار فشار فیزیکی و جسمی، و دومی روحی و معنوی است، مشخص می‌گردد (در این مورد خوانندگان محترم به کتابی در همین زمینه با عنوان "فروق اللغات فی التَّمییز بین مفاد الكلمات" ارجاع می‌نمایم). همین‌طور، غالباً در زبان انگلیسی میان واژه‌های duress و coercion مطرح می‌شود. در بعضی از موارد، دو واژه در واقع با هم مترادف به نظر می‌رسند لیکن زمینه استفاده از آنها متفاوت است. برای مثال کلمات illegal و unlawful ظاهراً مترادف و هر دو به معنای "غیرقانونی" هستند در حالی که در قریب به اتفاق موارد، اولی در متون حقوق خصوصی و دومی در متون کیفری کاربرد دارد. بعضاً ممکن است زمینه کاربرد واژگان مترادف، گونه‌های متفاوت ادبی متن مورد نظر باشد. برای نمونه، در زبان فارسی کلمات سرقت و دزدی (که اولی از عربی وارد زبان فارسی شده است) ظاهراً مترادف‌اند ولی زمینه کاربرد اولی بیشتر در متون رسمی و قانونی بوده و دومی بیشتر در زبان عامیانه کاربرد داشته، در متن قوانین و مقررات و احکام مراجع قضائی، اصطلاح دزد و دزدی اصولاً بکار گرفته نمی‌شود. تشریح تفاوت میان این اصطلاحات مترادف، وظیفه‌ای است که بر عهده